

**KURSANTLARGA FRANSUZ TILINI O'RGATISHDA O'QIB
TUSHUNISH KO'NIKMASINI NOAN'ANAVIY METODLARNI QO'LLASH
ORQALI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI**

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14195079>

Rajabova Oysha Norqulovna

O'zbekiston Respublikasi Qurolli

Kuchlari Akademiyasi

katta o'qituvchisi

Annotatsiya

Ushbu maqolada **kursantlarga fransuz tilini o'rgatishda o'qib tushunish ko'nikmasini** noan'anaviy metodlarni qo'llash orqali **rivojlantirishning ahamiyati**, ularning foydalari va amaliy qo'llanilishi haqida so'z boradi.

Annotation

This article is about the importance of developing the skills of reading and understanding when teaching French language to cadets may use of unconventional techniques, their benefits and practical analyses.

Kalit so'zlar

matnlarni o'qish, mazmunini anglash, noan'anaviy metodlar, faol ishtirok etish, o'yinlar, vizual materiallar, tilni o'zlashtirish, multimediya, matnni tahlil qilish.

Keywords

reading texts, understanding content, unconventional methods, active participation, games, visual materials, language acquisition, multimedia, text analysis.

Fransuz tili dunyo miqyosida keng tarqalgan va bir nechta madaniy doiralarga asoslangan til hisoblanadi. Uni o'rganishda o'qib tushunish ko'nikmasi alohida o'rin tutadi, chunki matnni tushunish, uning mazmunini anglash va tahlil qilish tilni o'zlashtirishning asosiy bosqichlaridan biridir. Biroq, an'anaviy o'qish metodlari, ya'ni grammatikani o'rganish va lug'atni yodlash ko'plab kursantlar uchun zerikarli va motivatsiyasiz bo'lishi mumkin. Shuning uchun noan'anaviy metodlarni qo'llash kursantlarga matnni tushunishni yanada qiziqarli va samarali qilish imkoniyatini yaratadi.

O'qib tushunish ya'ni (*comprehension des écrits*) – bu matnni o'qish va uning mazmunini to'liq tushunish jarayonidir. Bu ko'nikma, ayniqsa, fransuz tilida tilni o'rganishning birinchi bosqichlarida juda muhimdir. Kursantlar fransuz tilidagi matnlarni o'qish orqali yangi so'zlar, ifodalar va grammatik strukturalarni o'rganadilar. Matnni tushunish, tilni nafaqat nazariy jihatdan, balki amaliy jihatdan ham o'zlashtirishga yordam beradi. Fransuz tilini o'rganishda o'qib tushunish ko'nikmasini rivojlantirishda kursantlarni faol ishtirok etishga rag'batlantiradigan metodlar juda samarali bo'ladi.

An'anaviy metodlar kursantlarga ko'pincha qiyinchilik tug'diradi, chunki ular passiv ravishda grammatik qoidalarni o'rganishni taqdim etadi. Shu sababli, noan'anaviy metodlar o'quvchilarni qiziqtiradi, o'qishni interfaol qiladi va ularga tilni o'rganishda yangi motivatsiyalarni beradi.

Gamifikatsiya, ya'ni o'yinlashtirish – bu o'qish jarayoniga o'yin elementlarini

qo'shish orqali kursantlarni rag'batlantirish va ularning motivatsiyasini oshirish usulidir. Kichik guruhlarda oddiy sharhlarni shishirish va unga matndagi so'zlarni yozish juda qiziqarli bo'ladi. Bu kabi metodlar kursantlarning o'qish jarayoniga qiziqishini oshiradi va mashg'ulotni yanada qiziqarli va samarali qiladi. Fransuz tilini o'rganishda gamifikatsiya metodini qo'llash

kursantlarga matnni faqat o'qish emas, balki ularni tahlil qilish, yangi so'zlar o'rganish va ijtimoiy muhokama qilish imkonini beradi.

O'qilgan matn asosida viktorina yoki testlar tashkil etish kursantlarga matnni yanada chuqurroq tushunishga yordam beradi. Bu o'yinlar, matnni faqat o'qish, balki uning ma'lumotlarini to'liq anglashga ham undaydi. O'qilgan matn asosida rolli o'yinlar o'ynash, kursantlarni matn bilan jonli muloqot qilishga undaydi. Bunda, kursantlar matndagi qahramonlar rolini bajarib, ularning fikrlarini va niyatlarini tushunishga harakat qilishadi. Shuni ta'kidlash lozimki, multimediyaning imkoniyatlari fransuz tilini o'rganishda o'qib tushunish ko'nikmalarini rivojlantirish uchun xizmat qiladi. Video, audio va interfaol vizual materiallar o'quvchilarga nafaqat matnni o'qish, balki uning mazmunini yanada to'liq tushunishga yordam beruvchi ajoyib vosita hisoblanadi.

Fransuz tilidagi video materiallarni o'rganish kursantlarga tilning madaniy va kommunikativ jihatlarini tushunishga, kursantlarni matn bilan bir vaqtning o'zida vizual va eshitish orqali tanishishga, bu esa matnни yanada samarali o'rganishga

yordam beradi. Kursantlarga audiokitoblar yoki fransuz tilidagi podcastlarni tinglashni taklif qilish, ularning matnни tushunishi va so'z boyligini oshiradi. Audiokitoblar o'qilgan matnning talaffuzini yaxshilaydi va kursantlarga ko'proq so'zlarni eshitish imkoniyatini taqdim etadi.

Kursantlarga fransuz filmlarini tomosha qilishni taklif qilish, ularning matnни tushunishda yordam beradi. Filmlar yordamida fransuz tilining madaniy jihatlari, urf-odatları, va jamoat hayotini tushunish mumkin bo'ladi. Shu bilan birga fransuz tilida maqolalar, blog postları yoki hikoyalar yaratishni taklif qilish, ularni tilni o'zlashtirishga va fikrlarni fransuz tilida ifodalashga undaydi. Peer learning, ya'ni kursantlarni o'zaro o'qituvchilar sifatida tayyorlash, ular o'z bilimlarini boshqalarga o'rgatish va bir-biridan o'rganish usuli hisoblanadi. Fransuz tilini o'rganish jarayonida bu metod juda foydalidir.

Kursantlarni kichik guruhlarğa bo'lib, ularni matnни muhokama qilishga undash. Bu orqali kursantlar nafaqat o'qish, balki matnни tahlil qilish, yangi fikrlarni ishlab chiqish va tushunishni chuqurlashtirish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Tajribali kursantlarni yangi kursantlarga mentorlarga aylantirish, o'z bilimlarini boshqalarga o'rgatish orqali o'qib tushunish ko'nikmasini yanada rivojlantirishga yordam beradi. Kursantlarni matnlarni faqat o'qish emas, balki yaratish va ijodiy tarzda tahlil qilishga rag'batlantirish ham samarali metodlardan biridir. Ijodiy ishlanmalar kursantlarning o'qish ko'nikmalarini kuchaytiradi va matnни tushunish jarayonini yanada qiziqarli qiladi. Kursantlarga o'qigan matnlarni o'z so'zlari bilan qayta yozishni taklif qilish esa ularni ijodiy fikrlashga va matnни o'ziga xos tarzda tahlil qilishga undaydi.

Kursantlarga kreativ rassomlik va dizayn orqali, yani o'qigan matnlariga mos rasm yoki diagrammalar chizishni taklif qilish, matnни yanada chuqurroq tushunishga yordam beradi.

Xulosa o'rnida aytish mumkinki, Fransuz tilini o'qib tushunish ko'nikmasini rivojlantirish orqali o'rgatishning noan'anaviy metodlari nafaqat kursantlarning motivatsiyasini oshiradi, balki ularning tilni o'zlashtirish jarayonini yanada samarali va qiziqarli qiladi. Gamifikatsiya, multimediyalar, peer learning va ijodiy yozuv kabi metodlar kursantlarga fransuz tilini o'rganish jarayonida faol ishtirok etishga va tilni to'liq tushunishga yordam beradi. Bunday yondashuvlar kursantlarning tilga bo'lgan qiziqishini oshiradi va ularni ilg'or natijalarga erishishga yo'naltiradi.

J'aime être au
centre des relations

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Larsen-Freeman, D., & Anderson, M. (2011). *Techniques and Principles in Language Teaching*. Oxford University Press.
2. Мухамедова, Л. Д. (2019). УПРАВЛЕНИЕ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ УЧЕБНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ КУРСАНТОВ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ В ВОЕННОМ ВУЗЕ. *INTEGRATION OF INFORMATION TECHNOLOGIES AND FOREIGN LANGUAGES IN GLOBALIZATION*, 407.
3. Мухамедова, Л. Д. (2019). Эффективность социальных сетей в изучение языка. *NovoInfo. Ru*, (109), 74-75.
4. Мухамедова, Л. Д. (2020). Галлицизмы в военной терминологии английского языка: заимствования с французского и проблема перевода. *ББК 74.480 О-23*, 193.
5. Мухамедова, Л. Д. ЗАИМСТВОВАННЫЙ ТЕРМИН КАК ЕДИНИЦА ТЕРМИН СИСТЕМЫ (Теоретические исследования в области терминологии). *XORIJY TILLARNI O „QITISHNING DOLZARB MASALALARI: MUAMMOLAR VA YECHIMLAR*, 110.
6. Мухамедова, Л. Д. МОРФОЛОГИЧЕСКАЯ АДАПТАЦИЯ И СЛОВООБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ ВОЕННЫХ ТЕРМИНОВ ИЗ ФРАНЦУЗСКОГО НА АНГЛИЙСКОМ.
7. Mukhamedova, L. D. (2021). Formation of english military terms. *ACADEMICIA: AN INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY RESEARCH JOURNAL*, 11(1), 1854-1857.
8. Мухамедова, Л. Д., & Худайбердиев, Ш. Ш. ҚАДИМГИ ЎЗБЕК ТИЛИ ҲАРБИЙ ТЕРМИНЛАР ТАРЖИМАСИНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ (Қиёсий тадқиқи).

9. Djuraevna, M. L. (2021). FRENCH MILITARY TERMS IN ENGLISH (GALLICISM). *MODERN SCIENTIFIC CHALLENGES AND TRENDS*, 178.
10. Djuraevna, M. L. (2021). Ancient Uzbek Army Terminology and Translation Equivalent with an Other Military Terms (Period of Amir Temur Ruling). *European Journal of Humanities and Educational Advancements*, 2(4), 15-17.
11. Djuraevna, M. L. (2021). ANCIENT UZBEK ARMY TERMINOLOGY AND TRANSLATION EQUIVALENT WITH AN OTHER MILITARY TERMS (Period of Amir Temur ruling).
12. Muxamedova, L. D. RESEARCH ACTIVITIES OF STUDENTS IN THE LESSON SPACE IN ENGLISH. *Международный научно-практический электронный журнал «МОЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ КАРЬЕРА»*. Выпуск № 52 (том 1)(сентябрь, 2023). Дата выхода в свет: 30.09. 2023., 48.
13. ФАНЛАР, Ў. Р., & БЎЛИМИ, А. М. (2023). ХОРАЗМ МАЪМУН АКАДЕМИЯСИ АХБОРОТНОМАСИ. *Вестник Хорезмской академии Маъмуна*, 4, 2.